

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. Š. C.**, bývajúceho v L., zastúpeného JUDr. A. H., advokátkou v L., proti odporkyňi **J. N. T., a.s.**, so sídlom v D., IČO : X., zastúpenej JUDr. I. Č., advokátom v B., o **náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde v Liptovskom Mikuláši, pod sp.zn. 13 C 140/2002, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. januára 2008, sp.zn. 9 Co 277/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. januára 2008, sp.zn. 9 Co 277/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Liptovskom Mikuláši rozsudkom z 18. mája 2007, č.k. 13 C 140/2002-222, zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi 786 854,- Sk s úrokom z omeškania 12,5 % ročne od 7.10.2003 do zaplatenia a náhradu trov konania 49 235,50 Sk v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Mal za to, potom, čo prvostupňový súd čiastočným rozsudkom zo dňa 26. februára 2003, č.k. 13 C 140/2002 – 58, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 6. októbra 2003, určil, že výpoveď daná navrhovateľovi listom odporkyne zo dňa 29. apríla 2002 je neplatná, navrhovateľovi patrí náhrada mzdy za obdobie od 25.6.2002 do 30.6.2002 a od 1.4.2003 do 6.10.2003. Pokiaľ účastníci uzavreli dňa 26.3.2004 dohodu o urovnaní sporných nárokov pri skončení pracovného pomeru, mal prvostupňový súd za to, že navrhovateľ si v zmysle tejto dohody neuplatňoval nárok na náhradu mzdy za obdobie od 7.10.2003 do 31.3.2004, ktorý nárok bol navrhovateľovi uhradený mimosúdne. Taktiež v zmysle dohody navrhovateľ zoberal čiastočne späť svoj pôvodný návrh na zaplatenie

náhrady mzdy za obdobie od 1.7.2002 do 31.3.2003. Pokiaľ v dohode bol uvedený i záväzok navrhovateľa v budúcnosti nepodať návrh na náhradu mzdy, v čase vzniku dohody, už prebiehal spor o náhradu mzdy. Navrhovateľ preto neporušil žiadnu časť z dohody o urovnaní nárokov. Keďže sa odporkyňa dostala s plnením svojej povinnosti do omeškania, priznal navrhovateľovi i úroky z omeškania z celej priznanej sumy od 7.10.2003. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporkyne rozsudkom zo dňa 17. januára 2008 sp.zn. 9 Co 277/2007 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietol. Navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporkyňi trovy konania 131 918,- Sk na účet jej právneho zástupcu. Z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa bolo nesporné, že Okresný súd v Liptovskom Mikuláši rozsudkom zo dňa 26. februára 2003, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 6 Co 150/2003, zo dňa 11. júna 2003 určil, že výpoveď daná navrhovateľovi listom odporkyne zo dňa 29.4.2002, je neplatná. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia účastníci dňa 26.3.2004 uzavreli dohodu o skončení pracovného pomeru a dohodu o sporných nárokoch, na základe ktorej malo dôjsť podľa vyjadrenia odporkyne k usporiadaniu všetkých vzájomných nárokov medzi účastníkmi vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov. Navrhovateľ naopak spochybňoval tvrdenie odporkyne, keď poukazoval na to, že v predmetnej dohode neboli vysporiadané všetky nároky účastníkov a preto sa svojím návrhom domáhal len náhrady mzdy za obdobie, ktoré nebolo v dohode špecifikované. Vychádzajúc z týchto skutočností s prihliadnutím na rozdielne tvrdenia účastníkov odvolací súd skúmal, či na základe dohody medzi účastníkmi uzavretej dňa 26.3.2004 došlo k vysporiadaniu všetkých sporných nárokov vyplývajúcich z neplatného rozviazania pracovného pomeru. V tomto smere po preskúmaní citovanej dohody, na rozdiel od prvostupňového súdu, dospel k presvedčeniu, že nároky medzi účastníkmi boli vysporiadané v celom rozsahu. Už zo samotného názvu dohody – „dohoda o sporných nárokoch“ vyplývalo, že úmyslom účastníkov bolo vysporiadať všetky sporné nároky vyplývajúce z neplatného skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ účastníci v dohode špecifikovali konkrétne obdobia, za ktoré mala odporkyňa vyplatiť náhradu mzdy, mal odvolací súd za to, že iné sporné nároky (než tie, ktoré boli uvedené v dohode) medzi účastníkmi neboli. Takémuto výkladu korešponduje i ustanovenie článku VIII. dohody, kde okrem iného sa navrhovateľ zaviazal, že v budúcnosti nepodá na súde proti zamestnávateľovi návrh na náhradu mzdy, resp. akýkoľvek iný návrh, ktorým sa bude domáhať akýchkoľvek nárokov voči zamestnávateľovi. Tento článok dohody nebolo možné vykladať podľa názoru

odvolacieho súdu, neprimerane zužujúcim spôsobom tak, ako to urobil prvostupňový súd, keď konštatoval, že návrh, ktorý bol predmetom tohto konania už v čase podpísania dohody bol na súde podaným a preto navrhovateľ neporušil podmienky citovanej dohody. Takýto výklad, s prihliadnutím na postoj odporkyne, ktorá si svoje povinnosti v zmysle citovanej dohody splnila a vyplatila navrhovateľovi 1 840 074,- Sk, by bol výlučne na ujmu odporkyne a tým i v zjavnom rozpore s dobrými mravmi (článok 2 základných zásad Zákonníka práce). Po podpísaní dohody prvostupňový súd uznesením č.k. 13 C 140/2002-220, zo dňa 18. mája 2007 pripustil zmenu návrhu a teda ani nerozhodoval o návrhu, ktorý v čase podpísania dohody bol podaný na súde (návrh zo dňa 26.8.2002). Pokiaľ navrhovateľ v priebehu konania poukazoval na čiastočnú neplatnosť dohody v zmysle § 17 ods. 1 Zákonníka práce, tu bolo potrebné poukázať na to, že zo strany navrhovateľa nedošlo k vzdaniu sa svojich práv tak, ako to má na mysli citované zákonné ustanovenie. Nároky, ktorých sa svojím zmeneným návrhom domáhal, v čase podpisovania dohody dňa 26.3.2004 už existovali (domáhal sa nárokov za obdobie rokov 2002 a 2003), pričom citované zákonné ustanovenie má na mysli nároky, ktoré by vznikli v budúcnosti, teda v tomto konkrétnom prípade po podpísaní dohody. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že právne názory uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku sú v rozpore s vyhodnotením dokazovania a právnym záverom, uvedeným v prvostupňovom rozhodnutí. Dovoláním napadnuté meniace rozhodnutie krajského súdu ako odvolacieho súdu bolo vydané bez toho, aby si odvolací súd sám vykonal dokazovanie a to najmä vo veci posúdenia listinného dôkazu pomenovaného ako „Dohoda o skončení pracovného pomeru a dohoda o sporných nárokoch,“ ktorú účastníci uzavreli dňa 26.3.2004. Uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci, z ktorého odvolací súd vyvodil nesprávny právny záver. Poukázal na to, že z obsahu dohody a jej znenia je zrejmé, že dohodu neuzavreli účastníci o vypoíadaní všetkých medzi nimi sporných nárokoch, ale len o tej časti, ktorá podľa vôle ich prejavov bola riešiteľná, pretože obe strany túto časť nárokov ustálili ako nespornú. V zmysle dohody i navrhovateľ postupoval, keď zoberal späť časť návrhom uplatneného nároku za obdobie od 1.7.2002 do 31.3.2003. Namietal i záver odvolacieho súdu, že výklad dohody, ktorý urobil súd prvého stupňa, by bol na ujmu odporkyne, a zjavne v rozpore s dobrými mravmi, keď mal za to, že práve výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol návrh zamietnutý ho poškodil, pretože mu nepriznal

ani len nárok na náhradu mzdy z titulu neplatne skončeného pracovného pomeru v rozsahu vtedy platnej zákonnej úpravy.

Odporkyňa žiadala dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. v znení do 15.10.2008 (ďalej len O.s.p.) dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z ustanovenia § 220 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie (prípadne ho doplní), na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať (alebo doplniť) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 17.1.2008, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní žiadne dokazovanie nevykonával. Nezopakoval ani dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, napr. výsluch účastníkov konania, k spôsobu uzavretia dohody o skončení pracovného pomeru a sporných nárokov, k jej obsahu, napriek tomu, že jej obsah vyhodnotil rozdielne ako súd prvého stupňa, ktorý sa práve obsahom tejto dohody zaoberal podrobne v dokazovaní a jeho vyhodnotení.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd si tak nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu, spočívajúce len v prehodnotení obsahu a záväznosti dohody, vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

V tomto smere je potrebné tiež uviesť, že právu na spravodlivý proces zodpovedá povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie a v tom rámci sa adekvátne, čo

do myšlienkových konštrukcií, racionálne a logickým spôsobom vyporiadať so všetkými dôkazmi a skutočnosťami dôležitými pre posúdenie veci.

Pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. I odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozsudku predovšetkým je preukázať správnosť rozsudku a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné. Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tieto kritéria nespĺňa.

Odvolací súd si nežadovánil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery predčasné a rozsudok odvolacieho súdu je i nepreskúmateľný pre nedostatok odôvodnenia.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2, 4 O.s.p. účinného od 15.10.2008.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v platnom a účinnom znení).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 18. marca 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková